

standardointirengas SR304, joka on avoin kenelle tahansa kiinnostuneelle. Julkisen hallinnon tietohallintoneuvottelukunnan JUHTAn yhteydessä on vuoden päivät toiminut JHS-paikkatietoryhmä.

Inspire-direktiivin toimeenpanoa varten on asetettu direktiivin mukainen komitea avustamaan EU:n komissiota. Täytäntöönpanosääntöjä ja -ohjeita valmistellaan työryhmissä. Temaattiset työryhmät laativat paikkatietojen tietotuotemäärittelyä ja verkkopalvelujen määrittelyyn on oma ryhmänsä. Kesällä 2009 käynnistyy laaja-alainen eurooppalainen Inspire Forum, joka kokoaa alan osapuolet paikkatietoinfrastruktuurin toteutuksen ympärille. Komissio käynnistää pian myös suppeamman jäsenvaltioiden asiantuntijoista muodostuvan Inspiren toimeenpanon seurantar ryhmän.

Kansallisesti paikkatietoinfrastruktuurin lain pohjalta käynnistyy Paikkatietoasiain neuvottelukunta. Sen työtä tulee tukemaan Maanmittauslaitoksessa toimiva Inspire-sihteeristö. Sama sihteeristö tukee myös laajempaa, vapaaehtoiseen yhteistyöhön perustuvaa, kaikille avointa Inspire-verkostoa, joka käynnistyy kesän kynnyksellä.

Kansallisen Inspire-verkoston tehtävänä on edistää paikkatietoinfrastruktuurin toimeenpanoa ja vaihtaa kokemuksia toteuttamisen parhaista käytännöistä. Verkoston osapuolet voivat osallistua myös paikkatietoportaalin määrittelyyn ja kehittämiseen. Muita keskeisiä tehtäviä ovat ainakin paikkatietojen tietotuotteiden määrittely ja harmonisointi sekä paikkatietojen käyttöehtojen ja sopimusmallien kehittäminen.

Kirjoittaja on johtava asiantuntija Maanmittauslaitoksen Kehittämiskeskuksessa.

Sähköposti: antti.rainio@nls.fi.

MATTI HOLOPAINEN

”Valtion ja kuntien mahdollisuudet tarkastella palvelutuotantoa ja kustannusrakenteita kokonaisuutena eivät käytännössä toimi.”

Kustannus- ja budjettirakenteet valtion ja kuntien yhteistyön esteenä –

Lasku veronmaksajalle

KUNTIA JA VALTIONHALLINNON TOIMIJOITA patistetaan yhteistyön tiivistämiseen julkishallinnon kustannusten karsimiseksi ja toiminnan tehostamiseksi. Hyvä tavoite. Veronmaksajan taakkaa halutaan keventää. Entä mitä ovat tulokset käytännössä?

Maankäytön hankkeissa kunnan maanhankintaa ja maankäyttösopimuksia on kytketty valtion väylähankkeiden rahoitukseen. Valtion maanomaisuutta ja kiinteistöjä omistaville ja hallinnoiville yhtiöille asetetaan kovia tuottovaatimuksia. Seurauksena on valtion ja kuntien maankäytön hankkeiden läpinäkymättömiä kustannusrakenteita sekä raakamaan ja rakennusoikeuden hinnan sekoittuminen tavalla, joka lisää epätietoisuutta raakamaan käyvästä arvosta. Raakamaan hinnannousu kertyy veronmaksajan maksettavaksi asumisen ja palvelujen hinnassa. Onko yrityksillä kilpailukykyään vaarantamatta varaa maksaa palkkaa, jolla työntekijä pystyy maksamaan asumisen ja palvelujen hinnan? Jos suomalaisen työn kilpailukyky ei riitä, työttömyys lisääntyy ja sen kustannukset päätyvät veronmaksajan maksettavaksi. Mikä on veronmaksajan näkökulmasta oikea tapa rahoittaa ja organisoida maankäytön hankkeita? Valtionyhtiöiden ja kuntien erillisten tulosten maksimointi aiheuttaa merkittäviä tarpeettomia kustannuksia, jotka veronmaksaja maksaa. Mutta onko vaihtoehtoja? Kuka sovittaa yhteen valtion ja kunnan tavoitteet veronmaksajan eduksi?

Kuntien maankäytön suunnittelu ja rakentaminen tuottaa paikkatietoja, jotka kuvaavat rakennettua ympäristöämme

pääosin asemakaava-alueilla. Maanmittauslaitos kerää samoja tietoja sekä asemakaava- että haja-asutusalueilla valtakunnalliseen maastotietokantaan. Tekniset mahdollisuudet hyödyntää kerran kerättyä paikkatietoa eri organisaatioissa ovat hyvät. Sen sijaan taloudelliset esteet ovat edelleen olemassa. Sekä kunnat että maanmittauslaitos ovat budjettitapainon saavuttamiseksi velvoitettuja keräämään tuloja tietojen myynnistä myös toisilleen. Turhat kustannukset jäävät taas veronmaksajan maksettaviksi.

Maanmittauslaitos ja kunnat tekevät yhteistyötä kiinteistömuodostustoimittuksissa. Tyypillisesti kunta tekee asemakaavan tulkinnan ja maastotyöt. Kunnista on tullut taas kiukkuista palautetta maanmittauslaitoksen taksarakenteen joustamattomuudesta, jonka seurauksena kunta maksaa tekemänsä työn kustannukset pääosin itse, mutta maanmittauslaitos kerää tulot. Menikö kunnan veronmaksajan näkökulmasta oikein?

Valtion ja kuntien mahdollisuudet tarkastella palvelutuotantoa ja kustannusrakenteita kokonaisuutena eivät käytännössä toimi. Ylimääräisen laskun maksaa veronmaksaja. Mistä löytyisi se yhteistoimintamalli, jossa veronmaksajan kokonaisuus ratkaisisi? Löytyykö valtiovarainministeriöstä uusia ratkaisuja kuntien ja valtion talouden ja toiminnan kokonaistarkasteluun?

Kirjoittaja on maankäytön asiantuntija Suomen Kuntaliitossa. Sähköposti matti.holopainen@kuntaliitto.fi.